

Vetoamus/kannanotto

Työttömien Keskusjärjestö: Kolmannen sektorin toimivuus turvattava kuntakokeiluissa

Työllisyyden kuntakokeilujen on määrä alkaa vuoden 2021 alussa. Työttömien yhdistykset ovat neuvojen tarpeessa. Kolmannen sektorin edustajat ovat huolissaan, miten rahoitus ensi vuonna järjestyy. Kuntakokeilulakia ei ole vielä eduskunnassa vahvistettu.

Työllisyyden kuntakokeiluun on hyväksytty 123 kuntaa ja työttömiä työnhakijoita on tulossa kokeilun piiriin n. 230 000. Kokeilu koskee ns. heikommassa työmarkkina-asemassa olevia eli perustyöttömyysturvaa saavia, työllisyyspalveluissa olevia, opiskelijoita ja maahanmuuttajia. Kuntakokeilut noudattavat samaa voimassa olevaa lainsäädäntöä kuin TE-toimistot. Kokeilulain avulla toimivaltaa ja henkilöitä siirtyy TE-puolelta kunnan työnjohdon alle.

Haasteena on palveluiden järjestäjien ja etenkin yhdistysten näkökulmasta, miten niiden rahoitus jatkossa järjestetään. Yleensä rahoitukset haetaan hyvissä ajoin ennen vuoden vaihdetta. Yhdistykset saavat kunnilta esimerkiksi vuokratukea ja toiminta-avustusta. Valtion kassalta TE-toimistoista on haettu työllisyyspoliittista avustusta sekä palkkatuet ja työkokeiluavustukset. Tänä syksynä esimerkiksi työllisyyspoliittisten avustusten haku myöhästyi Uudellamaalla, kun työllisyyspoliittisen avustuksen kohtalo oli alkusyksystä epäselvä.

Parasta olisi tässä tilanteessa, että kuntakokeilua siirrettäisiin niin, ettei nykyiset avustuskäytännöt eivät muutu. Valmiin lain pohjalta, kunnat voisivat hallitusti käydäärkevää vuoropuhelua yhdistys- ja muiden toimijoiden kanssa, miten avustukset järjestettäisiin osana kuntakokeiluja.

Mikäli näin ei voi tehdä, vetoamme, että työllisyyden kuntakokeilun aikana turvattaisiin kolmannen sektorin toimintaedellytykset kaikissa kokeilukunnissa. Valtion tulisi perustaa kuntakokeilun myöhästymisen, sekä koronan aiheuttaman rahoitusturbulenssin vuoksi erityisrahasto, josta työllisyyttä edistävät yhdistykset ja säätiöt voivat hakea toiminta-avustusta

Jyväskylän dynaaminen hankintamalli johtaa yhdistysten toiminta-avustusten lakkauttamiseen

Jyväskylän kaupunki on esittänyt dynaamista hankintamallia, johon on kytketty kaikki kaupungin yhdistyksille tarjotut avustukset. Jatkossa asiakas päättäisi yhdessä TE-virkailijan kanssa kaupungin kokoamasta ja kilpailuttamasta palveluvalikosta, minkä palvelun hän tilaa. Jyväskylässä sovellettaisiin vain hankintalakia ja perinteiset yhdistysten toiminta-avustukset lakkautettaisiin.

Esitetty toteuttamistapa pudottaa yleishyödylliset yhdistykset pois kilpailutuksista. Yhdistykset ja säätiöt tarvitsevat toiminnanohjaukseen ja tiloihin perusrahoituksen kunnilta tai valtiolta. Ne eivät myöskään voi toimia yrittäjinä menettämä oikeuksiaan STEAN rahoitukseen, joka on yleishyödyllisille järjestöille suunnattua. Kuntouttavaa työtoimintaa eivät voi yritykset lain puitteissa järjestää.

Tilanne on kaikille haastava, jos palvelut pirstoutuvat entisestään, eikä kokonaiskuva työttömän saamasta palvelusta ja sen laadusta ole kenenkään hallussa. Jos yhdistykset jäävät kaupungin työllisyyden edistämisestä ulkopuolelle dynaamisen hankintamenettelyn vuoksi, suurimmat vaikutukset kohdentuvat yhdistysten työllisyystoimien asiakkaisiin, jotka ovat pääsääntöisesti heikommassa sosiaalisessa asemassa olevia, potilaita tai vaikeasti työllistyviä.

Työttömien Keskusjärjestö ry

Rahakamarinportti 3 A, 3. krs, 00240 Helsinki. Puh. 040 547 7090 • Y-tunnus 1003909-9
www.tyottomat.fi • etunimi.sukunimi@tyottomat.fi tai toimisto@tyottomat.fi

Menettely johtaa helposti kaupungin menojen kasvuun, kun oikeanlainen palvelu ei kohtaa asiakasta. Esimerkiksi Kaarinassa työllisyystoiminnan lakkauttaminen kaksinkertaisti kunnan työttömyysturvameno-osuuksia vuosina 2015-2019 samaan aikaan, kun työllisyys yleisesti parani.

Suosittellemme kaikkia kuntia järjestämään kunnittain verkostotapaamisia, jossa oleelliset työllisyyttä edistävät tahot ovat mukana. Joissakin kunnissa on jo näin tehty. Nyt tarvitaan avointa yhteistä keskustelua toimintamalleista, joilla parhaiten edistetään kuntalaisten työllisyyttä sekä osallisuutta.

Helsingissä 19.11.2020

Työttömien Keskusjärjestö ry

Toiminnanjohtaja Jukka Haapakoski, 050 577 2580, jukka.haapakoski@tyottomat.fi

Puheenjohtaja Irma Hirsjärvi, 050 5915 461, irma.hirsjarvi@tyottomat.fi